

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vocabularius iuris utriusque

[Nürnberg], 4. Sept. 1481

G

[urn:nbn:de:bsz:31-319946](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319946)

Fur manifestus dicitur in ipso maleficio et deprehensus. vel in loco in quo commissus est furtum vel pro furtum factum dum tandem de furto deprehenditur antequam deportaverit ad locum ad quem destinaverit. in l. i. e. ti. §. manifestus.

Fur non manifestus dicitur qui retulit quod destituit. ut in l. pal. §. si prulit. vel sic dicitur quod cum re furtiva in ipso actu furandi non deprehenditur. sed iam deportaverat rem furtivam in locum in quem destinaverat. nihilominus quincies possessa de furto.

Furti actio. Re. §. actio furti.

Furti petitio. Re. §. petitio.

Quidam est maior dominus qui habet curam exteriorum rerum episcopi.

Gener me est maritus filie mee. ut in l. non facile. ff. de gra. affi.

Generalis abolitio. Re. §. abolitio. Et videtur de h. azo. i. si. l. eo. ti.

Generalis fidei persona loquens intelligitur excepta. de iureiurata. c. penitio. ubi per cor. i. glo. Et intelligitur per regulam. quod fallit interdum ubi obligatio vel pactum preedit. quod inducit egritate quondam includere etiam persona loquentis. ut si recepisset. r. a te et promississet tibi dare turri pro ovis boves. tunc teneor esse dare pro me ex pacto. De h. i. c. de forma. xxij. q. v. quibus etiam in generali fidei nec familia loquentis intelligitur.

Generalis locutio generaliter est intelligenda. ff. de offi. p. l. ples. xij. dist. c. j. ff. de me. cau. l. metu aut. §. aiadvertendum. licet generale verbum non sit per generaliter intelligendum. de iureiurata. c. ad nram. in glo. v. l.

Generaliter dicitur quod imo etiam indefinite intelligendum est. de p. i. l. p. c. q. n. i. in glo. sup. vbo. indefinite. 7. r. i. r. di. si romanorum. ff. de publi. l. de p. cio.

Generalia verba sunt ad civilem modum referenda. ff. de fut. vrb. p. di. l. si cui.

Generalis allegatio quando sufficit et quando non. l. c. v. r. a. de cobita. cle. Na quibus sufficit. ut. xlij. dist. c. si quis respicit. §. huc etiam. ubi allegat Johannes evangelista in epistola sua sine qua. Sicut habet in. c. v. r. a. pal. aliter dicitur. alibi legitur. §. quod non sufficit generaliter allegatio. fa. cle. p. stitutum. de elec. 7. ij. q. j. i. p. mis in l. i. de pe. re. liti. i. si. Finaliter dicitur quod sufficit generaliter allegare coram principe. quod princeps censetur omnia iura habere in scriptis pectoris sui. l. oim testam. toz. v. sic legitur. in fi. l. de testa. l. c. vero coram aliter. Quod si princeps allegat decisiva promulgando. tunc sufficit ei generaliter allegare. de cau. poss. c. j. de no. op. n. u. c. j. Si autem allegat super verbo. in iudicium deducto. tunc specialiter dicitur allegare et specificare legem si est pegrina. quod licet princeps utualiter omnia iura in mente habeat non tamen foris. ut no. i. c. j. de p.

sti. l. i. vj. Quod ei placet de lege. sufficit generaliter allegatio. aliter est necessaria specialis. de h. eim sic allegari quod iudex reddat clarus et nihil obscurum remaneat. xv. q. q. sicut enim in fi.

Generalis clausula significat quod est significatum probare vel significare probat. et tunc non pertinet ad expressam notationem. ff. de vbo. sig. l. doli. v. g. Testator filios instituit et invicem substituit. et pro filium exheredavit. quod exheredatio vel clausula non reuertit ad institutores immo ad substitutores. ut in l. j. in fi. l. de li. pte. 7. ex here. Et ibi per unam filiam instituit et filium exheredavit. deinde alium filium substituit. exheredatio refertur ad solum gradum institutionis. ut in l. iij. §. fili. ff. e. ti.

Gen est quod predicat de pluribus differentiis specie. In l. i. de iur. na. gen. 7. civi. §. placet. v. plebiscitum.

Et quando iuriconsultus dat doctrinam. tunc capit genus ut loquatur. et ibi ponuntur exempla. no. l. ij. §. j. ff. si cer. peta. ubi capitur species pro genere. Unde vocabulum genus non sumitur per ipsam dictionem. sed pro significato per ipsam. Et significat diversimode prout significatum ex ea sumitur et quodlibet aliud medium significare declarat. ubi dicitur. Testator legat vel quis permittat ens substantiam. vel rem. siue aial. nullum est legatum vel nulla promissio. l. cu post. §. generali. ff. de iur. do. Et no. i. l. legato generaliter. ff. de le. j. R. q. ens et substantia significat generalissime. et hec dicitio aial licet non significet ita generaliter. tamen adhuc significat multum generaliter. Et intantum quod dicere totum genus probandi in legato vel promissione est dicere legatum vel promissionem pertinere impossibile. etiam dabo musca vel vermum libera retur heres vel promissor. quod tamen nullius est validitatis.

Quod dicitur generis obligatio proprie non potest. l. i. o. r. o. e. §. ij. ff. ad. l. falci. Et tamen si dices rural dicitur in testamento vel donatio inter vivos. ego dono bubulco meo unum aial. intelligitur de uno boue ad arandum vel de uno azino si hec erat qualitas persone cui danda est. Na qualitas personarum et proprie illarum quibus relinquitur dat intellectum verbis. Et sic sumitur primus modus intelligendi verba predicta. Secundo in genere generalissimo. quod ibi non est modus intelligendi quod significet aliquid utile. Et idem in alio genere subalterno in quo non est modus primus aliquid utile significandi. ut dicendo. lego rem corpalem vel incorpalem. quod nihil apprehenditur sicut nec in generalissimo. Et ibi testator legat vel quis permittit domum in genere et nullam habet domum. non tenet legatum vel promissum. Secus si habet in patrimonio. l. si domus. ff. de le. ij. R. o. p. mi. quia genus ita generaliter significat quod non apparet de qua re voluit intelligere. Ratio secundi. quod de rebus propriis quis solum disponere. et sic significatum generis restringit per significatum quod

babet in patrimonio. sicut si quis legat vel permittit fundum in genere. nulla est permissio vel legatum. l. pal. l. siue in patrimonio siue non. fm bar. Item ibi. testator legat rem in genere. significat quod heres soluendo faciat rem accipiens. l. si domus. §. de euctis. ff. de le. j. Rō. qz natura legati est quod res transferat in legatarium et efficiat sua propria. nisi aliter restringat. Item ibi. testator legat unum de servis quod cum eo commoratur. sunt alieni: heres unum tradit. liberatur nec tenet de euctis. rō. qz significatum sumptus est in genere subalterno hinc instar speciei. l. in rōe. §. diligenter. ff. ad l. falci. l. cum decem. §. sicut in fi. ff. de solu. Item ibi quis permittit vel legat homines significat quod nullus certus est in obligatioe sed homo in genere. put quolibet respicit. l. meuius. §. duobus testamentis. ibi. ordinis propendio. de le. ij. Tū ista stant sicut permittit tibi homines et nullum homines tibi permittit. sicut et iste sicut stant. semper fuit homo. s. a tempore adā et nullus homo fuit semper. qz nullus determinat spem viri. Nam dicendo. permittit tibi hominem. dictio hominem supponit confuse tamen. Et dicendo nullum hominem tibi promitto. supponit determinate. i. illum et illum. et sic de alijs non promitto. Finaliter ergo genus deductum in legato vel in obligatione. significat nil ibi esse vel esse prout ipso genere medio vel alia quavis significatioe perlecta et genere deducto in obligatioe vel legato electio est eius cui datur.

Gerudium sumitur pro eo quod per hanc dictionem significat. et significat conditionem declaratoe modi vel quod suum significatum vel aliud aliunde sumptum significare probat. s. §. duo sunt instituti et unus alteri substitutus. si unus repudiat partem suam ad eundem partem alterius deficientis ex substitutione per ipsum repudiata sibi queritur. si gerudium ad eundem exponitur aditonaliter. l. si adierit. l. si tu ex parte. et ibi non. ff. de acqui. vel amit. herede. Item ibi vim facit qui possidentem non permittit uti arbitrio suo siue edificando siue arando vel de ferendo vel quod aliud faciendo. l. vi fac. ff. de vi et vi armata. significat declaratoe illorum verborum et non potest significare conditionem. qz refert ad verbum presentis temporis quod est facit. Nec est ibi aliqua dispositio que potest suspendi per hoc gerudium edificando arando etc. Sed ibi lego ad monumentum faciendum significat modum. l. quibus diebus. §. si. ff. de condi. et demon. Et differentiā inter conditionem et modum. vide glo. ij. c. verum. de condi. apposi. Unde scito quod ut modus est. si conditio quia causa. Item ibi lego pro docendo talem discipulum significat conditionem quia moris est prius docere quam salariū solui. l. nec semel. ff. qui de le. ce.

Gineciarij sunt qui pannos imperiales texunt inserendo sericum et aurum.

Ginecium est locus ubi hec fiunt. et dicitur a gine nos quod est nudum. quia nudo panno vestitur aurum. vt. l. de muri. et ginecis. li. xj.

Glandis nomine omnes fructus continent. ff. de glan. legē. l. vna.

Gleba est quedam species terre. generaliter tamen sumitur pro solo vel pro terra culta. Re. §. ascripcius glebe.

Glos dicitur vxor fratris. l. non facile. §. affinitatis. ff. de gra.

Gnorus id est sapiens vel prouidus cui oppositum ignarus quod inde venit. i. insipientis.

Goliardi. i. bufones ioculatoris id est sunt.

Gradus fm Hoff. et Hosti. in sum. de confa. et affi. est quedam habitudo siue distantia personarum adinuicem consanguinitate et affinitate sibi coniunctarum facta collatione ad communem parentem. Vel est unius persone distantie ad alias in linea consanguinitatis. vt in l. j. cum sequē. §. vsqz ad. §. affinitatis. et l. non facile. et l. ff. Quia diuersimode contingit diuersos esse gradus. vt patet in toto tit. pal. et in. §. affinitatis. in. l. non facile. pal.

Gratia duplex est operans et cooperans. vt est glo. in verbo. cooperante gratia. cle. j. de magis. Et gratia est habitus qui fundatur in voluntate in essentia anime. glo. in cle. j. de sum. tri.

Granaria sunt loca in quibus grana seu fructus componuntur. sic accipitur. ff. de ac. em. l. granaria.

Gragia hinc i. c. fi. de censu.

Granis hinc de test. c. licet ex qda. i. glo. iij.

Graffatores id est sunt qui dictarij. de huius dictionis expositione vide quod non. ff. de pe. l. capitoliū. §. graffatores. Re. §. dictarij.

Graffari dicitur latrocinari vel crudeliter agere idem.

Greges est collectio plurium animalium videlicet r. ouium vel. v. porcorum. vt non. insti. de re. diui. §. si si gregis. Re. §. congregatio.

Guidagia dicitur que dantur per ducatu vel conductu per terras alicuius vt securius vadat. §. gabelle dantur de tractibus. vt de emptione per emptorem. et tangit bal. in rub. l. de re. credi. Et est casus in. l. debet. in fi. ff. de edi. edic. Et pnt abradi vel deleri a ciuitate. ter. est non alibi. in. l. eorum. ff. de pe. Statuitur communiter per italicam quod de quolibet contractu debet solui gabella Sed pone. duo forenses contrahunt senis an debeant soluere gabellam fm statutum ubi continentur. Regula est quod non. qz statutum non ligat forenses. quia extra territorium. Jus dicenti etc. c. vt aiaz. de psh. li. vj. c. cum a nobis. de sen. excō. l. si. ff. de iuris. om. iij. Sed ptrariū est vox fm bal. l. j. de ptraben. emp. Ratōe allegat. qz gabel

la venit i pntentia pntis. q sic rone pntis pnt
pvenire in loco vbi pnterunt. ita ad id qd i pnt
ctu veniunt. l. beres absens. ff. d. iudi. Et ita pnt
querer ad gabellā z ad ypothecā. glo. singlaris
i autē. vt differētes iudices. §. b. pnterentes. i. o.
bo. ypotheca. coll. ir. z i. l. q. ad fi. §. mandati.
Et dicē Ludo. d. ro. q. poit bec in singlaribz su
is. q. didicit ea a ba ldo.

Guardia feuda sunt. q. pntuūt aliqbo pnt ca
stodiā rei dñi pntuētis.

Guardio dñi ille cui talis custodia ē pmissa. Et
dñi guardianus q. etiā ē supior inē frēs miores
custodiēs puentu.

Habere signifi

cat diuersimode. put suū pnt
um signifiatū vlt signifiatū
aliud qdūis mediū signifiare
declarat. d. g. Res tua ē penes
me. z. pmitit mibi stipulare eādē hē licē. sigfi
cat q. dñiū istū rei trāsferē i me. l. stipulatio
ista. §. habere. ff. d. o. ob. Et sic rei possesse sine
traditōe p. dñiūz querit possidenti. §. in dūz.
insti. d. re. diui. Itē ibi res tua nō est penes me
pmitit hē licere. sigfiat q. dñiūz trāsferē p
traditōez. l. traditōibz. §. d. pac. Itē ibi pmit
tis rē aliēnā hē licē. re pseuerate aliēna nulla ē
stipulatio. l. stipulatio. §. q. s. ff. e. ti. q. z. i. re aliē
na pmissor nō pnt pntuē ius dñi. Si autē efficiat
pmissoris valet stipulatio. vt ibidē. q. tūc pnt fa
cere vlt pntuē ius dñi. Itē ibi. vendo tibi rē ali
enā z. pmitto tibi hē licere. signifiat hē iure
possessionis. l. hē. ff. d. o. sig. Et h. ex nāfa pnt
emptōis. de c. nāfa ē q. suffic rem tradē qñ res
aliēna ē vendita. l. erēpto. ff. d. ac. emp.

Habē actōez ē minus quā hē rē. Et h. ē qd dic
melt pignori incūbē q. i psonā agē. ff. de re iu
di. l. min.

Hē tene possidē. qñ bec tria ōba ponūt i aliq
instrumēto. sic dñt erponi. s. q. recipiēs hēat de
iure. teneat nāfaliē z de facto possideat ciuiliē
z d. iure. q. z. ciuiliē possessio ē cā querēdi dñiū licz
aliqñ possessio sit tñ nāfalis nō ciuiliē. vt illa quā
bz vasall.

Hbitatō ē finis psonal i hbitado pntēs. z pnt
tuit i do. no aliēna. vt no. ff. de vsu z ba. in rub.

Hū pactōibz z stipulationibz. vt. ff. de vsu fruct.
iūcta. l. j. ff. d. vsu z babi. vlt i vltia volūrate. Dif
fert tñ ab vsu z vsu fructu. q. illa amittūt nō vten
do vlt capitis diminutōe. vt. ff. si vsu fruct. l. pe
nul. §. sic. hbitatō autē nō nisi morte finitur. vt. l. si
hbitare. ff. d. vsu z babi. Itē pnt inhabitator alijs
vendē vlt locare ius qd bz. vt. l. qd antiquus. §.
de vsu fruct. Sic z fructuari z nō vsuari. vt. ff.
d. vsu z babi. l. §. neq. vlt sup bz a. 30. i. sum. §.

de vsu z ba.

Hac qñq. tenotat nō ex clusionē s. inclusionem.
vt i. c. ego em epō. d. iure iur. Et sic sumit i iura
mētis dicēdo. ab hac boza. significat cī pnt tē
pus cū suō. d. h. p. io. an. i. c. j. de ordi. ab cpi. q.
resig. epi.

Hastarij dicūt qui rē pponūt venalē basta sup
posita. Et dicunt a noie basta qd idē ē qd vedit
tio. vt no. §. si. instru. z d. iure baste fiscal. in
rubro. li. r.

Hastari ē rē pponi venalē basta supposita. ita
olim fuit pntudo.

Hereditas ē successio in vniuersū ius qd de
functus habuit. vt. ff. d. ver. sig. l. nihil aliud est
hēditas. z. l. bonoz. co. ti.

Hēditas adita ē illa d. q. hēdes se intromittūt
autoritate pntis. imo autoritas pntis nō ē ne
cessaria s. sola voluntas suffic. vt insti. d. hē. q. z.
dif. §. itē extraneus. Sec. i pntitōe bonoz pos
sessionis. vt ibi no. Et d. aditōe z repudiatione
hēditatis. no. i. l. q. se pntis. §. vnd. liberi. vbi do
minus catho saccus sic pcludit. Aut debēs ius
cedē ptulit ōba pntis tps idicariū modi. aut
fuit tps. Si pntis tps. aut sine infinitio. aut
cū infinitio. si sine. aut affirmatiue. vt adeo z

inducit aditōez hēditatis. z repudiō iducit re
pudiatioez. Aut negatiue. s. nō adeo. nō sū hēs. et
fm glo. z sal. nō inducūt repudiatio. nisi inēro
gato pcellerit vlt termin. pnt. sit. tūc ei iducit.

Si cū infinitio aut affirmatiue. s. volo adire.
volo eē hēs. z inducūt aditō. aut negatiue. z tūc
aut volūtas pponit negatōni. vt volo nō eē hēs.
z inducūt repudiatio. Si si dic. nolo apli. nō
lo vnt adire. pponēdo negatōez volūtatē adiū
ctis talibz aduerbijs tps inducūt repudiatio.

Sec. si dicat. nolo nūc adire hēditatē. nā sic nō
inducit. q. intelligit fm nāfaz aduerbijs. de his
glo. i. l. §. obfuari. §. d. iur. ca. l. plimū. ff. de
acq. hē. l. p. here. §. j. e. t. z. l. j. glo. i. l. si cā. §. si
accu. nō pos. Aut nullū aduerbiū ē. s. nolo adire
tūc si termin. ē pnt. inducūt repudiatio. l. oēs.

ff. ad tre. si nō ē pnt. tūc tñ cadit plectura deli
beratōis vlt psumptō. pnt mētis ambiguitatem
z vsq. ad annū possit deliberare. si futuri tps.
aut negatiua. vt nō adibo. z ē repudiatio. q. suba
aditōnis negatē ernūc. put als. z sp. i. seclā secu
loz. aut affirmatiua. vt adibo. z nō inducūt adit
tio d. pnti fm catho. Non obstat. quia videt q.
statim adeat. eo q. pntoz eadem est disciplina.

ff. d. procura. l. pomponius. §. si stipuler. Raz
adibo z non adibo nō sunt opposita vel pntia. qz
nō adibo negat totum tpus. s. adibo solū tpus fu
turi dicit z excludit pnt. z sic ē plus in negatō
ne q. affirmatōne. Et est dare mediū inē ista.

Hec catho. Item ad probandum hereditatis